

2. Викторов А.Ш. Духовная безопасность российской цивилизации: Теоретико-методологические аспекты: Учебное пособие / А.Ш. Викторов. – М.: МАКС Пресс, 2005. – 302 с.;
3. О духовности [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.alexandrmen.ru/books/trudnput/oduhovns.html>.

Кушкевич М.В.

студентка,

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут»*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ ПРИМУСОВИХ ЗАХОДІВ ВИХОВНОГО ХАРАКТЕРУ ЯК ОСОБЛИВОЇ ФОРМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ

Невід'ємним атрибутом демократизації українського суспільства є розробка правових заходів ефективної протидії злочинності неповнолітніх.

Стан злочинності серед неповнолітніх викликає глибоку занепокоєність та необхідність пошуку нових ефективних засобів боротьби із злочинністю, вжиття додаткових заходів з боку державних органів, що сприяли б поступовому скороченню злочинних проявів серед неповнолітніх. У зв'язку з цим примусові заходи виховного характеру, застосовувані до неповнолітніх, які вчинили суспільно небезпечне діяння, являють собою в сучасних умовах одну з необхідних ланок системи заходів протидії злочинності неповнолітніх.

Під цими заходами розуміють передбачені кримінальним законом заходи впливу, що застосовуються судом до неповнолітніх за вчинення злочину, але не є кримінальним покаранням [1, с. 171].

Гармонічне включення примусових заходів виховного характеру, застосовуваних до неповнолітніх, в теорію і практику правозастосовчих відносин в цілому є однією з актуальних задач управління процесами громадського життя в специфічній сфері попередження молодіжної злочинності. Тому в процесі протидії злочинності неповнолітніх не можна ні перебільшувати, ні зменшувати значення примусових заходів виховного характеру, щодо інших кримінально-правових інститутів.

Багато вчених і практиків виступали і виступають за те, щоб на неповнолітніх правопорушників виявлялася не фізична дія (наприклад, позбавлення волі, жорсткі обмеження в їжі, одязі і інших природних людських потребах), а застосовувалися різні психологічні і педагогічні

заходи впливу, створювалися умови життєдіяльності, найсприятливіші і природні для неповнолітніх. Потрібно, перш за все, не покарати, а зробити все для того, щоб відновити їх в правах чесної, законослухняної людини і громадянина через звичайне середовище, частіше всього, використовуючи заходи виховного характеру, особливо якщо це стосується дітей і підлітків у віці від 12 до 18 років. Тому доцільно застосовувати до неповнолітніх правопорушників виховні, педагогічні і психологічні заходи впливу.

Аналізуючи різні погляди, висловлені в літературі, та, застосовуючи історичний і системний методи дослідження правових явищ, можна звернути увагу, що застосування до неповнолітніх, які вчинили злочини, примусових заходів виховного характеру в разі їхнього звільнення від кримінального покарання завжди розглядалось законодавцем як особлива форма кримінальної відповідальності неповнолітніх.

Проте в Україні така форма кримінальної відповідальності неповнолітніх так і не набула свого остаточного законодавчого завершення. Адже і на сьогодні примусові заходи виховного характеру, які застосовуються до неповнолітніх відповідно до ст.105 КК України в разі звільнення їх від покарання, не призначаються обвинувальним вироком суду. Обов'язковими умовами звільнення від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру є : а) вчинення злочину невеликої або середньої тяжкості; б) наступне, після вчинення злочину і до постановлення вироку, щире розкаяття і бездоганна поведінка [2, с. 380].

Крім того, умови застосування таких заходів у цьому випадку, як це не дивно, більш м'які, ніж умови їхнього застосування при звільненні неповнолітніх від кримінальної відповідальності. Порівнюючи істотні ознаки інституту кримінального покарання та примусових заходів виховного характеру, що застосовуються до неповнолітніх у випадку звільнення від покарання, можна зробити висновок про їхню принципову подібність. Це дає підстави обґрунтувати вже висловлену в літературі та закріплену в законодавстві окремих зарубіжних держав пропозицію щодо створення на основі примусових заходів виховного характеру особливих кримінальних покарань для неповнолітніх.

Система кримінально-правового впливу на неповнолітніх злочинців вимагає компромісного рішення. Необхідність виділення спеціальних норм стосовно кримінальної відповідальності неповнолітніх обумовлена принципами справедливості та гуманізму. Тому часто стосовно неповнолітнього достатніми є примусові заходи виховного характеру хоча такі заходи і не є кримінальним покаранням, істотно відрізняються від нього й одночасно пов'язані з певними обмеженнями і позбавленнями для особи, до якої застосовуються.

При виборі примусових заходів виховного характеру суд має враховувати характер і ступінь суспільної небезпеки вчиненого злочину, особу винного, обставини, які пом'якшують чи обтяжують покарання за цей злочин, якби воно насправді призначалося. Повинні бути з'ясовані умови життя і виховання неповнолітнього, тобто встановлені факти, що стосуються сімейно-побутових умов його зовнішнього оточення. Наприклад, невиконання батьками або особами, які їх замінюють, обов'язків з виховання неповнолітнього; побутове середовище та інтереси неповнолітнього, його поведінку вдома, в школі; наявність раніше вчинених правопорушень і характер заходів, що застосовувалися до нього. Це допоможе з'ясувати безпосередні причини, що призвели до вчинення неповнолітнім злочину або суспільно небезпечної дії.

Не можна допустити передання неповнолітнього під нагляд батька чи матері, які позбавлені батьківських прав, а також батьків чи інших осіб, котрі через свою поведінку здійснюють на нього негативний вплив. Хоча в законі не передбачено обов'язкове отримання згоди батьків або осіб, які їх замінюють, на передачу їм неповнолітнього під нагляд, суд має отримати таку згоду.

При виборі покарання слід бути обережними, адже покарання повинно відповісти вчиненому особою діяння, з метою досягнення справедливості, виховання винного, але і не повинно бути занадто м'яким, оскільки необхідно показати неповнолітньому негативність наслідків його дій, для розуміння і неприпустимості вчинення таких дій в подальшому.

В даний час спостерігається тенденція до зростання нестабільності майже в усіх сферах суспільства й посилення ролі негативних тенденцій, які провокують девіантну поведінку, деградацію й саморуїнвання особистості неповнолітніх.

Тому я вважаю, що суди повинні приділяти більше уваги підвищенню виховного значення та впровадженню застосування примусових заходів виховного характеру у справах про злочини неповнолітніх.

Система примусових заходів виховного характеру однозначно потребує реформування, – адже діюча сьогодні система є недостатньо ефективною.

Інтеграція України в міжнародне співтовариство неможлива без приведення національного законодавства у відповідність до загальновизнаних міжнародних стандартів, що закріплені в міжнародно-правових актах і стосуються застосування до неповнолітніх заходів кримінально-правового примусу, у тому числі примусових заходів виховного характеру.

Список використаних джерел:

1. Селецькій С. І. Кримінальне право України. Загальна частина. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 248 с.
2. Кримінальне право України: Загальна частина: Підручник для студентів юрид. спец. вищ. Закладів освіти /М. І. Бажанов, Ю. В. Баулін, В. І. Борисов та ін.; За ред. Професорів М. І. Бажанова, В. В. Сташиста, В. Я. Тація. – Київ – Харків: Юрінком Інтер – Право, 2002. – 416 с.

Ларченко М.О.

к.ю.н., доцент,

Нежинский государственный университет имени Николая Гоголя

ПРОБЛЕМЫ ВЫЯВЛЕНИЯ ИСТОЧНИКОВ ИНФОРМАЦИИ О ЛАТЕНТНОЙ ПРЕСТУПНОСТИ

Латентная преступность определяется как доля преступности, представляющая совокупность преступлений различных видов, совершенных, но которые по разным причинам не стали предметом предусмотренного законом реагирования в виде возбуждения уголовно-процессуального производства и привлечения виновных в их совершении к ответственности [1, с. 177].

В структуре скрытой преступности по механизму ее образования выделяют следующие виды: 1) естественная – неполная регистрация преступлений в силу того, что правоохранительным органам, потерпевшим, свидетелям и другим гражданам ничего не известно о факте совершения преступления; 2) искусственная – совокупность преступлений, известных должностным лицам или отдельным гражданам, которые в силу разных причин не сообщают о них правоохранительным органам; 3) предельная – совокупность преступлений, информация о которых стала известна правоохранительным органам, но они, вследствие неправильной правовой оценки совершенного деяния не видят в нем состава преступления, вследствие чего это деяние не регистрируется; 4) сокрытие преступления от учета – умышленное уклонение соответствующих работников правоохранительных органов от регистрации выявленных преступлений.

В зависимости от вида латентной преступности можно говорить и о ее причинах.

В некоторых случаях, латентность можно объяснить специфической природой и механизмами преступлений и их большей, по сравнению с другими посягательствами, автономностью от внешних социальных